

NOTAT

Bilag 6.3: Hvad er cirkulær økonomi?

Cirkulær økonomi (CØ) er et alternativ til den traditionelle lineære økonomi. I den lineære økonomi bliver produkter til affald, når de ikke fungerer længere. I den cirkulære økonomi nedbringes forbruget af ressourcer og råvarer/materialer ved at udnytte dem bedre og bibeholde deres værdi i længere tid. På den måde kan virksomheder mindske deres påvirkning af miljø og klima samtidig med, at omkostninger forbundet med indkøb af materialer og komponenter kan holdes nede. Danmark har en topplacering i Europa, når det kommer til at generere husholdningslignende affald pr. indbygger, og der er derfor behov for at gentænke den måde, vi udnytter og håndterer ressourcer på¹.

Centralt for den cirkulære omstilling er bl.a. principperne om cirkulært produkt-design og forretningsmodeller, som fremmer genbrug, reparation, genfremstilling, genanvendelse af materialer og længere produktlevetider, fx ved salg af produkter som serviceydelser samt udnyttelse af biologiske ressourcer.

Cirkulære forretningsmodeller kan opdeles i fem arketyper:

- *Cirkulære råvarer*: Handler om at designe produkter, så der indgår cirkulære (vedvarende) ressourcer i produktionen, fx bio-nedbrydelige materialer.
- *Forlænget produktlevetid/genbrug*: Handler om at designe produkter, så de holder længere og kan skilles ad, repareres og genbruges.
- *Deling*: Handler om at øge kapacitetsudnyttelsen af produkter, fx gennem deling.
- *Produkt-som-service*: Handler om at nytænke incitamenter gennem service, hvor forbrugere lejer i stedet for at eje. Det giver incitament for "ejeren" (fx en virksomhed) til at designe produkter, så de holder længere og kan repareres.
- *Genanvendelse*: Handler om at genanvende ressourcerne i stedet for at smide ud og brænde af. I genanvendelsen er værdiudnyttelsen dog langt lavere i forhold til andre cirkulære forretningsmodeller.

Virksomheder er den primære drivkraft for omstillingen fra en lineær til en cirkulær økonomi, og det er generelt kendetegnende, at behovet for samarbejde stiger, jo højere virksomhederne er på den grønne omstillingstrappe, jf. figur 1 nedenfor. På det nederste trin på modenhedstrappen arbejder virksomhederne

¹ https://mim.dk/media/222902/handlingsplan-for-cirkulaer-oekonomi_0607211338.pdf

ERHVERVSSTYRELSEN

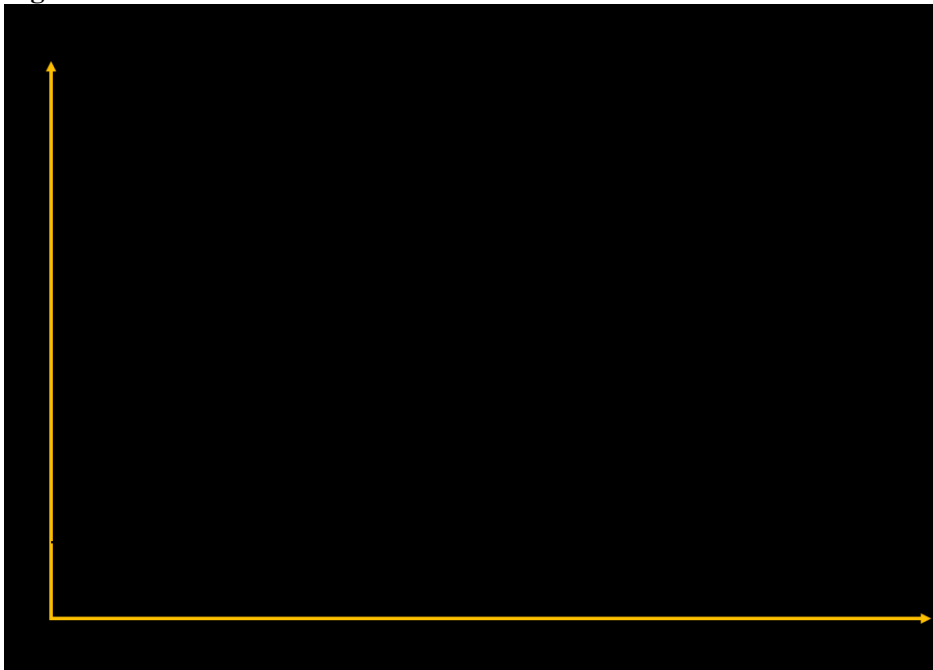
Vejlsøvej 29
8600 Silkeborg

Tlf. 35 29 17 00
CVR-nr 10 15 08 17
E-post deb@erst.dk
www.erst.dk

ERHVERVS MINISTERIET

hverken med cirkulære indsatser eller har planer for at komme i gang. På de øverste trin i modellen er cirkulær økonomi en central del af virksomhedens drift og forretning. Den enkelte virksomhed har således begrænsede muligheder for at blive cirkulær alene. I Danmark er der stort fokus på, hvordan cirkulær økonomi også kan blive en konkurrencefordel for danske virksomheder på verdensmarkederne, særligt ift. at kunne eksportere cirkulære løsninger.

Figur 1

*Figur 1: Figuren viser forskellige modenhedsniveauer for cirkulær økonomi i virksomheder.
Kilde: tilpasset efter REG LAB 2019: Succesfuld cirkulær omstilling i SMV'er - delrapport 1*

Ca. halvdelen af danske SMV'er kan placeres på det nederste trin, idet de angiver, at de ikke er i gang med en cirkulær økonomi-indsats og heller ikke har planer om at gå i gang med en af følgende fire cirkulære økonomi-indsatser (49 pct.):

- Vi reducerer brugen af materialer/råstoffer, spild eller affaldsmængder i vores drift/produktion,
- Vi bruger genanvendte materialer i vores produktion,
- Vi designer produkter eller services med henblik på øget levetid, reparationsmuligheder, opgraderingsmuligheder, genanvendelse eller genbrug,
- Vi arbejder med forretningsmodeller, der understøtter cirkulær økonomi, fx leasing, tjenesteydelser fremfor produkter.

Den resterende halvdel af danske SMV'er har enten planer om at gå i gang med en eller flere cirkulære indsatser, men er endnu ikke kommet i gang (8 pct.) eller arbejder med minimum én eller flere cirkulære indsatser (43 pct.).